

21 juni 2015 - 'Dag van de vluchteling'
Voorganger: Joost Koopmans OSA -

thema: Red mensen uit de zee van onverschilligheid

1^e Lezing uit een toespraak van paus Franciscus in Lampedusa:

'Wie heeft gehuild om de mensen op de boot?'

*Graag wil ik dat we ons nog een derde vraag stellen:
wie van ons heeft gehuild om deze en dergelijke gebeurtenissen?
Wie heeft gehuild om de mensen op de boot?
Om de jonge moeders met hun kinderen?
Om deze mannen op zoek naar middelen
om hun gezinnen te ondersteunen?
Wij zijn een maatschappij
die huilen niet meer kan ervaren als 'lijden met'.
De mondialisering van de onverschilligheid
heeft gezorgd dat we niet meer kunnen huilen.
In het evangelie klinkt de lange weeklacht van Rachel,
die huilt om haar kinderen, omdat ze er niet meer zijn.
Herodes heeft dood gezaaid om zijn eigen welzijn te verdedigen,
zijn eigen zeepbel. En zo gaat het nog steeds.
Vraag de Heer om wat van Herodes nog in ons hart is, uit te wissen.
Vraag om de gunst te huilen om onze onverschilligheid,
om de wreedheid in de wereld, in ons en ook in hen
die anoniem sociaaleconomische beslissingen moeten nemen
die dergelijke drama's mogelijk maken.
Wie heeft gehuild?
Wie heeft in de wereld vandaag de dag gehuild?*

Evangelie: Marcus 4, 35-41

*Op een dag tegen het vallen van de avond sprak Jezus tot zijn leerlingen: 'Laten we oversteken.'
Zij stuurden het volk weg en namen Hem mee zoals Hij daar in de boot zat; andere boten
begeleidden Hem.
Er stak een hevige storm op en de golven sloegen over de boot zodat hij al vol liep. Intussen lag Hij
aan de achtersteven op het kussen te slapen. Ze maakten Hem wakker en zeiden Hem: 'Meester, raakt
het U niet dat wij vergaan?' Hij stond op, richtte zich met een dwingend woord tot de wind en sprak
tot het water: 'Zwijg stil!' De wind ging liggen en het werd volmaakt stil.
Hij sprak tot hen: 'Waarom zijt gij zo bang? Hoe is het mogelijk dat ge nog geen geloof bezit?' Zij
werden door een grote vrees bevangen en vroegen elkaar: 'Wie is Hij toch, dat zelfs wind en water
Hem gehoorzamen?'*

Overweging

Elke eerste vrijdag van de maand ging ik haar de Communie brengen: een vrouw van rond de negentig. Zij woonde in de vochtige voorkamer van een afbraakhuis in de volkswijk waar ik toen werkte. Achter de schuifdeur bestierde haar dochter het huishouden. Tijdens de stilte na de Communie begon ze te huilen. Toen het aanhield vroeg ik: 'waarom huilt u?' 'Ik denk aan al die mensen die het slecht hebben door oorlog, honger en uitbuiting', zei ze. Dit antwoord ontroerde mij diep. Hoe deze vrouw, die het zelf niet breed had, zich door de Communie verbonden wist met de Christus die voortleeft in de minsten der zijnen.

Afgelopen april organiseerde de Hoogstraatgemeenschap een stille wake op de markt in de binnenstad naar aanleiding van het ongeluk met de gekapseide boot waarbij wel negenhonderd vluchtelingen verdronken in de Middellandse Zee. Ik stond er ook bij en zag hoe mensen voorbij liepen aan de geëtaleerde foto's en het spandoek dat opriep tot solidariteit. Sommigen keken er met een schuin oog

naar, anderen bleven even stilstaan, 'n enkeling sloeg een kruis, velen liepen haastig voorbij. Eén vrouw begon te schreeuwen: die vluchtelingen moesten hun geld dat ze betaald hadden voor de overtocht maar besteden in eigen land, ze hadden hier niks te zoeken en kostten ons alleen maar belastinggeld!

Ik denk dat de reacties die ik waarnam op de markt met betrekking tot de vluchtelingen crisis een aardige doorsnee vormen op hoe wij ermee omgaan. We worden op het ogenblik geconfronteerd met zoveel vluchtelingen dat onze houding er een van onverschilligheid kan worden: 'als ze mij voortaan met rust laten, ze moeten maar zien.' En we huilen er niet eens meer om... Het is paus Franciscus die ons wakker schudt en ons oproept om de houding van onverschilligheid te doorbreken. 'Jullie, parochies en gemeenschappen, wordt eilanden van barmhartigheid midden in de zee van onverschilligheid! Bid samen, help door gebaren van naastenliefde en laat je opgeblazen ik achter dat zich in zichzelf opsluit.'

Lijken wij niet op de leerlingen uit het evangelie van vandaag die de Heer ter verantwoording roepen voor de zinkende boten op de woelige zee: 'Meester, raakt het u niet dat er zoveel mensen vergaan? Doe toch iets!' Maar wie doet wat? 'Doe dit tot mijn gedachtenis', zegt Jezus tot zijn leerlingen als hij op de laatste avond op een symbolische wijze zijn leven wegschenkt. Dat betekent niet alleen: 'doe dit met de symbolen van brood en wijn', maar ook: 'doe dit met je eigen leven': breken en delen! Zoals op die dag, toen er vijfduizend mensen bijeen waren: Jezus had zeer met hen te doen en genas hun zielen. Tegen de avond zeiden de leerlingen hem: 'stuur de mensen weg, dan kunnen ze zelf eten gaan kopen.' Maar Jezus zei: 'geven jullie hun maar te eten.' Ze waren echter bang dat ze te weinig hadden.

En vandaag vluchten er vijfduizend en meer mensen over de zee naar ons Europa toe, weg van de honger en de oorlog en wij roepen: 'Heer, red hen, zij vergaan.' En Jezus zegt: 'gaan jullie hen maar redden! Verander je houding van ieder-voor-zich en God voor ons allen, maak je hart wereldwijd en wees gastvrij!' Maar wij zijn bang dat we te weinig hebben. We willen zoveel mogelijk in eigen handen houden, we willen onze vrijheid en ons plezier niet verliezen. 'Waarom zijn jullie zo bang, hoe is het mogelijk dat je nog geen geloof bezit?' Het geloof namelijk dat Christus een beroep op ons doet in de minsten der zijnen én dat hij nu wil redden door ons. Sinds Pinksteren is zijn kerk geboren en heeft hij geen andere handen dan de onze om te redden en te zegenen.

In het dagblad Trouw las ik afgelopen week deze gedachte van Erik Borgman: 'we doen er alles aan om vluchtelingen tegen te houden, maar ze zullen blijven komen, desnoods lopen ze over de Middellandse Zee! Misschien - zou ik zeggen - is hier sprake van een list van de voorzienigheid en zullen deze mensen onze vermoeide en angstige cultuur redden.' Ja, wij zouden als we er voor open staan van hen iets kunnen ontvangen dat wij wellicht vergeten zijn: hun religieuze intensiteit, hun culturele rijkdom!

Ik eindig met een citaat van Augustinus over gastvrijheid: 'Niemand mag zeggen: ik geef, hij ontvangt. Misschien is jouw nood groter dan de zijne. Hij heeft behoefte aan brood, jij hebt behoefte aan zin voor de waarheid. Hij heeft behoefte aan onderdak, jij hebt behoefte aan de hemel. Hij heeft behoefte aan geld, jij hebt behoefte aan rechtvaardigheid.'

=====

© Perikoop: Katholieke Bijbelstichting, 's-Hertogenbosch, Nederland.